

Welke crisis mag ik voor U inpakken?

We bewegen ons voort te midden van een veelheid aan crises. Recent en onophoudelijk in het nieuws is de economische crisis. Buitenlanders die Nederland na lange tijd weer bezoeken staan versteld van de welvaart waarachter wij de crisis verscholen houden. Wij zelf zijn tevreden met het KNMI dat ons een bij het lagere welvaartspeil behorend heet klimaat bezorgt: zo voel je het nauwelijks. Bij de economische crisis behoort die der economische wetenschap. De economen zijn hun zelfverzekerde waan kwijt dat zij de (enige) sociale wetenschap beheren met echte vastigheid. Zij zijn het luidruchtig oneens over de vereiste economische medicijnen. Zo'n eenvoudige crisis valt weg tegen wereldwijde rampen, zoals de systematische milieuvermietiging. Woestijnen rukken op, oerwouden worden gekapt, zeeën gaan ten onder, de permafrost wordt aangetast, de ozonlaag is zelfs onder het bereik van menselijke vervuiling. Er was of er is binnenkort weer een energiecrisis. De voedselcrisis bestaat al lang en bedreigt honderden miljoenen mensenlevens. De meeste westerse landen vieren hun crisis van de verzorgingsstaat, en zijn de crisis van het gezin en van het geloof al bijna vergeten. Vergeten is ook al weer de fraai gecomposeerde wereldcrisis van de Club van Rome. Deze rekende ons voor dat we in elk geval ten onder zouden gaan bij het onophoudelijke wanbeheer van onze aardse gaven. Door milieuvermietiging, voedsel-

schaarste, dan wel via het opraken van allerlei eindige voorraden energie en andere grondstoffen zou de mensheid voorspelbaar haar eigen einde voorbereiden. Minder dan ooit vergeten we de bewapeningscrisis, die culmineert in de crisis der kernwapens.

Wat moet een gewoon mens met al die crises? Men kan relativeren, selecteren en seponeren, om eens een paar werkwoorden te noemen. Het relativeren gaat als volgt. Vele crises worden gemaakt, althans ontwikkelingen worden van het etiket crisis voorzien. Te midden van de aanhoudende overproductie van informatie wordt het steeds moeilijker de aandacht te krijgen. Slechts nieuws is nieuws, maar wanneer al het slechte nieuws ter wereld met elkaar concurreert om aandacht, moet jouw nieuws extra slecht zijn. Dan noem je het een crisis. Op deze manier relatieveer je het grote aantal crises tot een inflatoir woordgebruik.

Een geheel andere manier om de crisis weg te denken is het geloof in snel herstel van de narigheid. Schaarste aan energie? Moet je eens zien hoeveel nieuwe bronnen na de energiecrisis zijn gevonden! Waterverontreiniging? Heeft u niet gelezen dat er weer zalmen de Thames opzwellen? Is er ooit een echt ongeluk gebeurd met een kerncentrale waarbij mensenlevens vielen? Vergelijk dat maar eens met uw eigen automobiel! We vinden zó iets om het kernafval op te bergen. Verdwijnen de walvissen? Ach meneer, zolang er een paar overblijven zorgt de natuur weer voor de rest. Is er hongersnood in Ethiopië? Ze vinden elke dag nieuwe granen uit die harder en vaker groeien. Dit soms aan zorgeloosheid grenzende geloof in een betere toekomst is een effectieve vorm van relativering om met de veelheid van crises om te gaan.

Voor de minder optimistische mens is er de kans om te selecteren. Want alle crises gezamenlijk verwerken, dat is niet te doen. Zeker niet onder het etiket: de crisis in de westerse beschaving. Welke gevolgen kan de burger daaraan verbinden anders dan volstreekte vlucht? Neen, dat leidt slechts tot sex & drugs & Rock & Roll. De mens kan derhalve zijn eigen crises uitzoeken. Hij is bij voorbeeld niet geïnteresseerd in Zuid- en Mid-

den-Amerika en slaat alle informatie uit die hoek consequent over. Dat scheelt heel wat crises. Of hij vindt het schenden van mensenrechten zoveel ernstiger dan het doden van zehondjes en dergelijke wandaden dat hij alle informatie over dieren mishandeling consequent weigert op te nemen. Hij is tot het inzicht gekomen dat het kennis nemen van allerlei natuurrampen en hongersnoden in ontwikkelingslanden niet leidt tot enige verandering in zijn gedrag en vergeet dat in het vervolg te lezen. Hij kiest die crises uit waarvan hij meent dat zijn gedrag erdoor kan worden beïnvloed. Hij volgt de bewapeningswedloop, de kernbewapening, de economische crisis, de energiecrisis.

Een enigszins op het selecteren gelijkende methode is het seponeren. We nemen globaal in beginsel alle ons aangeboden informatie aan, registreren allerlei symptomen van crises op allerlei gebied, maar seponeren al die fatale ontwikkelingen, waar wij vervolgens „geen weg mee weten”. Op deze wijze blijft men globaal veel beter op de hoogte, zonder dat het incasseringsvermogen wordt overbelast.

In de praktijk zullen we wel een mengvorm van de drie methoden hanteren om de veelheid van informatie over crises te beperken. De kern van het beleid is eenvoudig: het hemd is nader dan de rok. Een crisis in het eigen gezin is altijd belangrijker dan de ondergang van een gehele diersoort, de eigen werkloosheid vreselijker dan die van vele anderen, één kerncentrale bij de buurgemeente gevaarlijker dan vele in Japan. De producent van crisisinformatie stelt weinig belang in het opnamevermogen van de consument. Bij de selectie geldt dan ook dat we maar met een enkele crisis kunnen leven. Welke crisis mag ik voor u inpakken?